

Cikla “**Bada Spēles**” grāmatas (lasīšanas secībā):

- “Balāde par dziedātājputniem un čūskām”
- “Bada spēles”
- “Spēle ar uguni”
- “Zobgaļsilis”

Sūzena Kolinsa atkal ir apliecinājusi savu izcilo talantu radīt aizraujošu pasauli, kurā mīt sarežģīti varoņi, kam jātiek galā ar trūkumiem līdzsvarā starp haosu un kontroli un to ietekmi uz cilvēka dabu. Turklāt romāns “Balāde par dziedātājputniem un čūskām” sniedz valdzinošu ieskatu Koriolāna Snova dzīvē un, iespējams, ieskicē viņa nepakļāvīgās izturēšanās aizsākumus.

The Associated Press

Romāns “Balāde par dziedātājputniem un čūskām” ir par to, kā patiesībā tiek izdzīvota dzīve, un par mūsu neskaitāmo izvēļu sekām, kuras visas saplūst vienā un nosaka ne tikai to, kā mēs jūtamies, bet arī to, kādi esam.

Slate

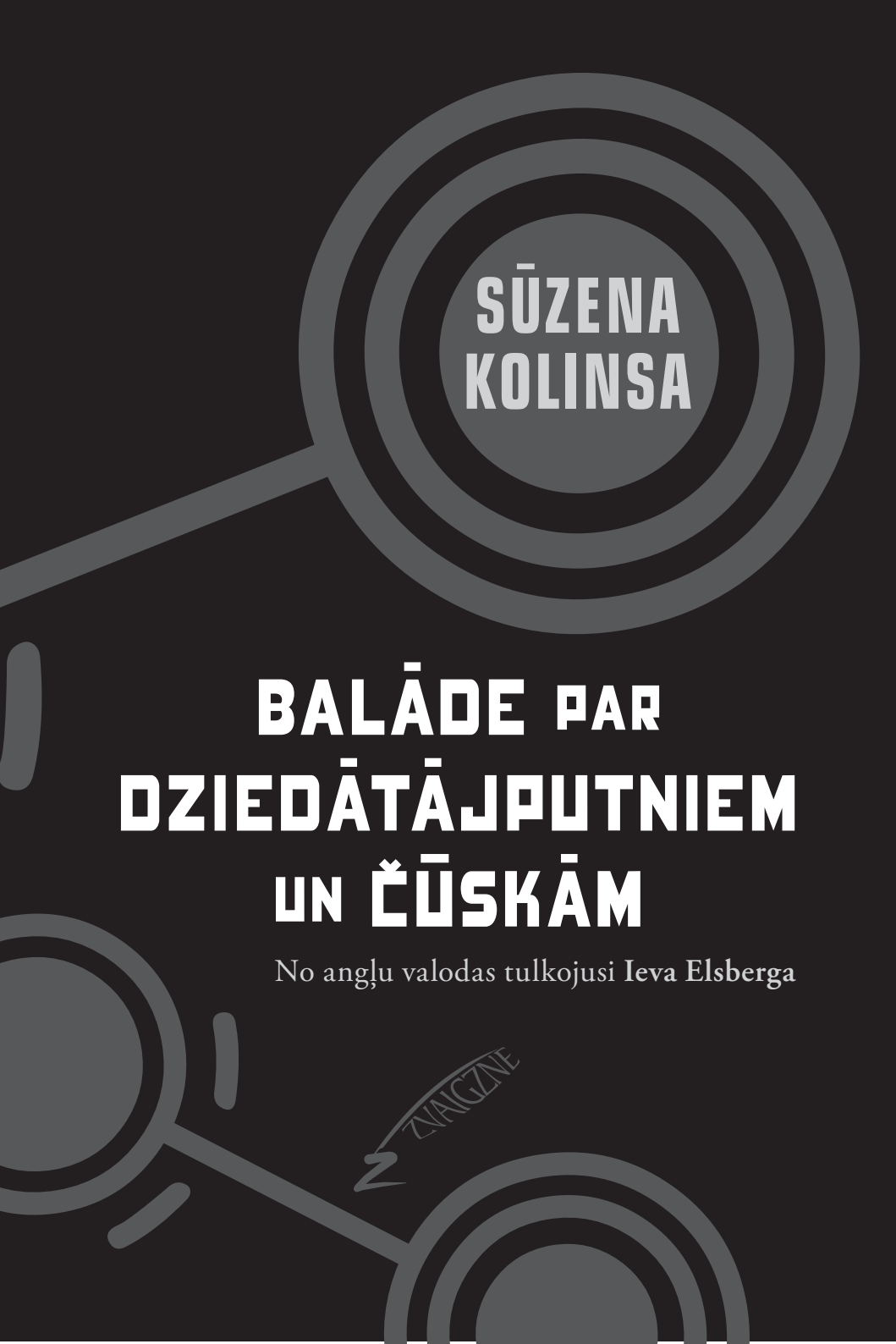
Riskanta pusaudžu mīlestība un krietna deva vardarbības, kā jau to, protams, varēja sagaidīt no cikla “Bada Spēles” grāmatas. Jūs aizraus arī ieskats Kapitolija vēsturē un draudzība, nodevība, ietekme un apspiešana, un vēl citas Sūzenas Kolinsas risinātās tēmas!

Theguardian.com

THE BALLAD OF SONGBIRDS AND SNAKES

SUZANNE
COLLINS

**SŪZENA
KOLINSA**

**BALĀDE PAR
DZIEDĀTĀJPUTNIEM
UN ČŪSKĀM**

No angļu valodas tulkojusi Ieva Elsberga

ZVAIGZNE

821.111(73)-93
Ko 230

Suzanne Collins

THE BALLAD OF SONGBIRDS AND SNAKES

Copyright © 2020 by Suzanne Collins

First published in the English language in the United States by Scholastic Press,
an imprint of Scholastic Inc.

Cover art by Tim O'Brien, © 2020 Scholastic Inc.

Cover design by Elizabeth B. Parisi

Sūzena Kolinsa

BALĀDE PAR DZIEDĀTĀJPUTNIEM UN ČŪSKĀM

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA

Projektu vadītāja *Una Orinska*

Redaktore *Laura Dreize*

Korektore *Elīna Vēja, Jana Boikova*

Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*

Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA,

K. Valdemāra ielā 6, Rīgā,

LV-1010. Red. nr. T-645.

Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Ieva Elsberga, 2020

© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2020

ISBN 978-9934-0-8873-5

Nortonam un Džinai Džasteriem

“Un tamdēļ ir acīmredzams, ka cilvēki laikā, kad tos netur kopā viena vara, atrodas stāvoklī, ko dēvējam par karu, un tas ir karš, kur visi karo pret visiem.”

Tomass Hobss “Leviatāns” (1651)

“Dabas stāvokli nosaka dabas likums, kas pakļauj visu, un saprāts, kas ir šis likums, māca cilvēcei, ka viss ir vienlīdzīgs un neatkarīgs un ka tādējādi nevienam šai dzīvē nevajadzētu kaitēt cita dzīvībai, veselībai, brīvībai un mantai...”

Džons Loks “Divi traktāti par valdību” (1689)

“Cilvēks piedzimst brīvs, bet visur viņš ir važās.”

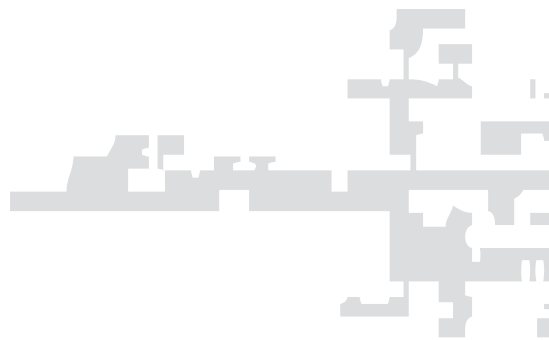
Žans Žaks Ruso “Sabiedriskais līgums” (1762)

*“Daiļš ir tas, ko daba mums dod;
Bet prāts alkst brīvību,
Ik skaistumā, formā tas nemieru rod;
Ziņkārē atņemam dzīvību.”*

Viljams Vērdsvērts “Ačgārmais skats”
no krājuma “Liriskās balādes” (1798)

“Es domāju par tikumiem, kas viņā bija, mostoties dzīvei, un domāju par to, kā visas maigās jūtas sagrāva naidis un nicinājums, ko parādīja viņa aizstāvji.”

Mērija Šellija “Frankenšteins” (1818)

1. DAĻA

PADOMDEVĒJS

Koriolāns iemeta kāpostlapas katlā ar verdošu ūdeni un pie sevis nozvērējās – pienāks diena, kad nekas tāds vairs nebūs jāliek mutē. Taču šodien nekas cits neatliks. Šodien jāizēd krietna bļoda bezgaršīgā dārzena un jāizdzer novārījums līdz pēdējai pilītei, lai izlozes ceremonijā nesāktu burkšķēt vēders. Tā bija tikai viena no daudzajām piesardzības vārdā nepieciešamajām viltībām, ko puisis lika lietā, lai noslēptu patiesību – kaut arī ģimene mitinās Kapitolijs greznākā nama augšējā stāvā, viņi ir pliki un nabagi kā apgabalu padibenes. Viss, kas pieder reiz diženās Snovu dzimtas astoņpadsmitgadīgajam mantiniekam, ir viņa asais prāts un atjautība.

Raizes sagādāja izlozei domātais kreklis. Viņgad melnajā tirgū bija izdevies nopirkt pieņemamu tumšu uzvalka bikšu pāri, bet visi jau pamanīs tieši kreklu. Ikdienā valkājamos formastērpus gādāja Akadēmija, un labi, ka tā, bet šodien bija piekodināts ģērbties moderni, taču svinīgi – atbilstoši pasākuma noskaņai. Tigrisa bija teikusi, lai atstāj to viņas ziņā, un Koriolāns tā arī darīja. Māsīcas izveicība ar adatu un diegu bija glābusi viņu ne vienu reizi vien, tomēr uz brīnumiem nebija ko cerēt.

Kreklis, ko bija izdevies izrakt skapja dziļumos, labākos laikos bija piederējis Koriolāna tēvam, bet nu sadzeltējis no vecuma, vienos traipos, ar paretinātu pogu rindu un

cigaretēs izdedzinātu caurumu vienā aprocē. Pārāk sliktā stāvoklī, lai tādu pārdotu pat izmisuma brīdī, bet nu tam jāklūst par izlozes ietērpu... Šorīt Koriolāns jau mazā gaismiņā bija devies uz māsīcas istabu un atklājis, ka viņa nozudusi ar visu kreklu. Tas neko labu nevēstīja. Vai Tigrisa būtu padevusies un tvērusies pie pēdējā salmiņa un devusies uz melno tirgu, cerot sagādāt brālēnam pieklājīgas drēbes? Un ko tad viņa varētu piedāvāt maiņai? Tikai vienu – pati sevi. Bet tik zemu Snovu dzimta vēl nebija kritusi. Vai varbūt bija? Šai pašā brīdī, kamēr viņš te sāla kāpostus?

Koriolāns iedomājās, kā cilvēki kaulējas par Tigrisu. Māsīca ar savu garo, smailo degunu un kalsno augumu nebija nekāda skaistule, tomēr izskatījās piemīlīga un neaizsargāta, piesaistot tos, kas varētu pret viņu izturēties slikti. Ja viņa tā izdomātu, gribētāji atrastos. No šādas domas vien sametās šķērmī; puisis asi sajuta mostamies bezpalīdzību un riebumu pašam pret sevi.

Kaut kur dziļi dzīvoklī atskanēja “Panemas pērles” pirmie akordi. Vecāmāte drebošā soprānā vilka līdzi, un Kapitolijs himna atbalsojās no sienām.

*Panemas pērle,
Pilsēta dižā,
Kas cauri laikiem mirdz.*

Vecāsmātes izpildījumā meldiņš, kā allaž, bija mazliet greizs un vārdu ritms vilkās gausāk. Pirmajā kara gadā viņa bija likusi toreiz piecgadīgajam Koriolānam un astoņgadīgajai Tigrisai klausīties ierakstu svētku dienās, lai ieaudzinātu bērnos patriotismu. Par ikdienas rituālu himna bija kļuvusi tikai tajā drūmajā dienā, kad apgabalu dumpinieki aplenca Kapitolijsu, uz diviem atlikušajiem kara gadiem

pārraujot visus piegādes ceļus. “Ielāgojiet, bērni,” vecāmāte toreiz sacīja. “Mēs esam tikai aplenkti – tā vēl nav padošanās!” Ārā lija bumbu lietus, bet viņa trallināja himnu, plaši atvērusi dzīvokļa logus. Tādējādi viņa izrādīja kaut vai nelielu pretestību.

*Ir mūsu sāls
Tavs ideāls...*

Un rinda, kuru sirmgalvei nekad neizdevās izpildīt, kā pienākas...

Tev pieder mūsu sirds!

Koristolāns drusku saviebās. Dumpinieki jau desmit gadus klusēja, bet vecāmāte gan ne. Atlikuši vēl divi panti.

*Panemas pērle,
Taisna un cēla,
Tu esi vieduma kronis.*

Puisis ieprātojās, vai skaņu varētu slāpēt, ieliekot dzīvoklī vairāk mēbeļu, bet tādi jautājumi bija tīri teorētiski. Šobrīd viņu dzīvoklis bija kā pats Kapitolijs miniatūrā – vēl neatguvies no dumpinieku uzbrukumiem. Divdesmit pēdu augstās sienas klāja plaisu dzislojums, ar stuka rotājumiem greznotos griestus izraibināja caurumi tur, kur bija nobiris apmetums, un logu arkās, no kurienes pavērās skats pāri pilsētai, saplīsušās rūtis turēja kopā neglīta, melna līmlente. Kara laikā un desmit pēckara gados ģimene bija spiesta pārdot vai iemainīt daudzas sev piederošās mantas, tāpēc dažas istabas palika pavisam tukšas un nu stāvēja aizslēgtas, bet citas bija labākajā gadījumā pieticīgi mēbelētas. Un tas vēl nebija viss – spelgonī, kas aplenkuma pēdējā ziemā pārņēma pilsētu, vairākas elegantas, kokgriezumiem

dekorētas mēbeles un neskaitāmas grāmatas bija atdotas kamīna liesmām, lai ģimene nenosaltu līdz nāvei. Redzot, kā izplēn bilžu grāmatu košās lappuses, kuras zēns bija skatījis kopā ar māti, viņam acīs saskrēja asaras. Tomēr labāk skumt nekā mirt.

Koriolāns bija ciemojies pie draugiem, tāpēc zināja, ka vairums ģimeņu ir sākušas atjaunot mājokļus. Bet Snovi nevarēja atļauties nopirkt pat tik daudz kā dažus jardus auduma jaunam kreklam. Pūsis domāja par klasesbiedriem, kuri pašlaik rakājas bagātīgi piekrautos drēbju skapjos vai uzvelk pēc pasūtījuma šūdinātus uzvalkus, un prātoja, cik ilgi vēl izdosies aizmālēt visiem acis.

*Tu gaismu sniedz,
Mūs kopā diedz,
Mēs – kalpi tavam tronim.*

Ja nu Tigrisas uzlabotais kreklis nekam nederēs? Ko tad? Varbūt izlikties slimam un pateikt, ka viņš neies? *Glēvu-lība*. Saņemties un augstu paceltu galvu iet formastērpa kreklā? *Necieņa*. Iespīlēties sarkanajā kreklā, kas bija kļuvis par mazu jau pirms diviem gadiem? *Nabadzības apliecinājums*. Pieņemams risinājums? *Neviens no šiem*.

Varbūt Tigrisa bija devusies lūgt palīdzību savai darba devējai Fabrīsijai Kāviņtur, kura bija tikpat absurda persona kā viņas vārds, tomēr ar zināmām dotībām radīt modīgus apģērbus. Lai arī kāds būtu pēdējais modes kliedziens – spalvas, ādas, plastmasa, pūkas –, Fabrīsija spēja atrast veidu, kā to par saprātīgu cenu iekļaut ansambli. Tigrisa nekad nebija diez ko aizrāvusies ar mācīšanos un pēc Akadēmijas nemaz nedeavās studēt, bet nolēma piepildīt savu sapni – kļūt pat dizaineri. Fabrīsijai Tigrisa it kā bija

mācekle, taču tā meiteni izmantoja gandrīz kā verdzeni, pieprasot masēt sev pēdas un tīrīt notekas, ko aizsprostojusi viņas garie, kliezgošā fuksijas tonī krāsotie mati. Taču Tigrisa nekad nesūdzējās un negribēja ne dzirdēt uz priekšnieci attiecinātu kritiku, jo jutās pārlieku apmierināta un pateicīga par to, ka dabūjusi vietu modes pasaulē.

Panemas pērle,

Varas vieta,

Tu balsts un vairogs mums esi.

Korjolāns atvēra ledusskapi, cerēdams ieraudzīt kaut ko, kas varētu mazliet uzlabot kāpostu virumu. Ledusskapī dirnēja tikai metāla kastrolis, un, kad puisis noņēma tam vāku, viņam pretī raudzījās stingā masā šķepuši rīvīti kartupeļi. Vai vecāmāte beidzot būtu īstenojusi draudus apgūt kulinārās prasmes? Vai tā ķēpa vispār ir ēdama? Korjolāns uzlika vāku atpakaļ un nolēma nogaidīt, līdz būs noskaidrojies vairāk. Cik labi būtu, daudz nedomājot, izmest to visu mēslainē! Īsta greznība. Mēslaine jau pati par sevi būtu greznība. Puisis atminējās – vai vismaz domājās atmināties –, kā bērnībā vērojās pa ielām šaudāmieš atkritumu savākšanas mašīnas, kuras vadīja eivoksi – mēmie kalpotāji, kādi, pēc vecāsmātes vārdiem, esot tie labākie. Eivoksi savāca maisiem izmestas pārtikas, iepakojumu un nolietotu mājsaimniecības priekšmetu. Bet pienāca laiks, kad vairs nebija, ko mest atkritumos, bija jāapēd viss, kam bija kaut pāris kaloriju, jāpaglabā viss, ko varētu iemainīt, sadedzināt, lai sasildītos, vai iebāzt spraugās, lai nesvilpo caurvējš. Visi bija iemācījušies nīst atkritumus, bet nu tie atkal sāka nākt modē. Atkritumi bija pārticības pazīme – tāpat kā kārtīgs kreklis.